

Opinia o projekcie nowej ustawy wodnej.

Pismem z dnia 6. lutego 1912 l. 19.401 zwrócił się Wydział krajowy do Wydziału galic. Towarzystwa leśnego z zaproszeniem, by nad projektem nowej ustawy wodnej, przedłożonej przez Rząd Sejmowi krajowemu do uchwalenia wyraził swoją opinię.

Wydział gal. Towarzystwa leśnego, czyniąc zadość temu życzeniu, przedłożył Wydziałowi krajowemu na pod-

stawie referatu starszego radcy leśnictwa C. Kochanowskiego swoją opinię, wyrażoną w następującem piśmie, przytoczonem w całej swej osnowie.

Opinia nad projektem nowej ustawy wodnej.

L. 184.

Lwów, dnia 2. marca 1912.

Wysoki Wydziale Krajowy!

Odwołując się na pismo z dnia 6. lutego 1912 l. W. 19401 wyrażamy na wstępie podziękowanie za udzielenie nam projektu nowej ustawy wodnej do zaopiniowania, gdyż istotnie gospodarstwo leśne jest w wielu kierunkach od stosunków wodnych zależne i stoi z niemi w bezpośredniej łączności. Wchodzi ono bowiem licznemi gałęziami swej czynności twórczej w styczność z interesami wodnymi i innych gałęzi ogólnego gospodarstwa i z tego powodu obrona jego interesów od innych gałęzi ogólnej ekonomii w wielu kierunkach odmiennych jest rzeczą wprost nieodzowną. W ogólności są następujące działy tego gospodarstwa do uwzględnienia: spław drzewa wykonywany czy to w stanie dzikim jako spław luźny, czy też w stanie związanym w tratwach; żegluga na wodach lądowych, o ile ona zajmuje się transportem materiałów drzewnych; użycie siły wodnej w formie elektryczności do poruszania kolejek leśnych zajmujących się transportem materiałów drzewnych z lasu do miejsc konsumcyi, czy też tylko dalszej przeróbki; użycie siły wodnej czy to w naturalnej formie, czy też przetworzonej w elektryczność do poruszania tartaków i innych urządzeń mechanicznej natury służących do przeróbki produktów lasu; sprowadzanie wody użytkowej w wodociągach do pomieszczeń personalu leśnego i t. d. i t. d. a nawet ewentualne nawadniania pewnych do tego się nadających przestrzeni leśnych, o ile obecne teoretyczne na razie wywody dadzą w przyszłości zastosować się w życiu praktycznem.

Z tego krótkiego zestawienia jest zatem widoczny interes łączący gospodarstwo leśne ze sprawą odpowiedniego uregulowania stosunków wodnych, by dzisiejszym warunkom życiowym odpowiadały.

Już w tem miejscu musimy zaznaczyć, że przedłożony zarys ustawy odbija się nader dobitnie od dotychczasowych

przepisów i jeżeli uzasadnione życzenia gospodarstwa leśnego zostaną uwzględnione, a w szczególności jeżeli interesu przemysłu nie będą stały wyżej od dotychczasowych interesów agrarnych, to wprowadzenie nowej ustawy wodnej będzie niewątpliwie postępem.

Życzenia gospodarstwa leśnego skreślić się dadzą, ze strony ogólnej biorąc w następujących kierunkach:

I. Woda gruntowa należy w każdym kierunku wyłącznie tylko do właściciela gruntu i dla niego ma nadal w jak najobszerniejszych ramach pozostać.

II. Spławu drzewa nie powinno się zbytnio utrudniać przepisami ustanowionymi dla zakładów wodnych.

III. Wywłaszczanie praw mniejszej ekonomicznej wartości na korzyść większej wartości może być przeprowadzone tylko w wypadkach niezwyklej konieczności, w szczególności musimy się zastrzedz przeciw wywłaszczaniu budynków mieszkalnych, podwórzy i ogródków domowych.

IV. Oddawanie wody do nawodnień dla celów gospodarki leśnej uważać należy jako interes ogólny.

V. Rzecznawców dla rozpraw komisyjnych powoływać bezwarunkowo także z grona zawodowych leśników.

To są ogólne zapatrywania na intencje ustawy wodnej, które należałoby uwzględnić jako interesu specjalnie gospodarstwa leśnego.

Przechodząc do pojedynczych postanowień projektu nowej ustawy wodnej prosimy o uwzględnienie następujących życzeń:

W art. VII. ustęp 1. należałoby po słowach „powoływania rzeczoznawców w dziedzinie wodno-prawnego postępywania“ umieścić postanowienie: „z uwzględnieniem interesów w grę wchodzących“.

Do art. X. nadmieniamy, że postępywanie wywłaszczające jest obecnie zastosowywane także dla kolejek leśnych, zajmujących się transportem drzewa, o ile istnienie takiego sposobu transportu uznane zostało jako konieczne ze względów ogólno-ekonomicznego znaczenia.

Do § 6. i 8. nadmieniamy, że spław drzewa w ogólnym znaczeniu tego słowa może być przeprowadzony w stanie luźnym t. j. drzewo idzie pojedynczo i w stanie wiązonym, a wtedy drzewo unoszone prądem wody jest

związane w tratwy, na których ponadto może się znajdować drzewo luźnie położone.

W § 19. ustęp 1. należy po słowach „na cele gospodarstwa rolnego“ umieścić jeszcze „i leśnego“. Zwyczajowo rozumie się pod „gospodarstwem rolnem“ także gospodarstwo leśne. Ponieważ jednak gospodarstwo leśne jest działem samoistnym i zwyczajowe zapatrywania niejednokrotnie wobec pisanych ustaw i dosłownego ich tłumaczenia nie wystarczają, gdyż mogą być tłumaczone na niekorzyść gospodarstwa leśnego, przeto wskazane jest wyraźne naprowadzenie. Zmiany proponowane wskazane są także we wszystkich innych postanowieniach, jak n. p. § 92. ustęp 2, § 104. ustęp 3. etc.

W § 24. ustęp 2. po słowach: „dla przedsiębiorstw kolejowych“ umieścić słowa „i kolejek leśnych“ z tego powodu, że kolejki leśne pobudowane w celach transportu produktów lasu, którym jak to wyżej mówiliśmy, przysługuje pod pewnymi warunkami prawo wywłaszczania gruntów obcych, używają do ruchu siły wytwarzanej za pomocą silnic wodnych.

W § 26. pierwszy ustęp należałoby skreślić słowa: „jednak tylko o tyle...“ aż do „niestosunkowo wielkie“, gdyż w przeciwnym razie cały ciężar spadłby wyłącznie tylko na posiadłość gruntową.

W § 27. zmienić ustęp: „może władza polityczna zmienić“ na ustęp: „ma władza polityczna zmienić“ a w konsekwencji tego w § 86. słowo: „można“ na: „ma się“.

Przypuszczamy, że w § 31 ust. 1. postanowienie: „i zagospodarowania gruntów“ rozumieć należy grunty w najobszerniejszym oznaczeniu, zatem i grunty leśne. Lecz w tym wypadku pragniemy z całym naciskiem, ażeby przed wydawaniem odnośnych zarządzeń byli przesłuchiwani rzeczoznawcy z zawodu leśnego, a to tem więcej, że w braku dobrowolnego porozumienia ma władza oznaczyć wysokość odszkodowania.

To samo zastrzeżenie czynimy do ustępu 1. i 3. w § 32, gdyż ograniczają one możliwość swobodnego gospodarowania także na gruntach leśnych, a to będzie najprawdopodobniej najczęściej miało miejsce.

W 34, ustępie 3. prosimy o wstawienie po słowach: „zagospodarowania gruntów rolnych“ także słów „i leśnych“.

Wykonanie zalesień po przeprowadzonych użytkownikach na gruntach ciężkich, spoistych, wymaga niejednokrotnie ułatwienia odpływom wód pochodzących z tajania śniegów lub naturalnych opadów atmosferycznych. Zarządzenia te są tylko chwilowe, bo z chwilą zwarcia się młodników ustępuje zabagnienie samo przez się. Gospodarstwo leśne stawia odnośne żądanie z tych samych powodów, jakie w motywach naprowadzone zostały dla gospodarstwa rolnego.

§ 40. należałoby w całości skreślić, gdyż jest niesłuszny, tem więcej, iż niema postanowień na wypadek szkód na posiadłościach gruntowych n. p. przez obniżenie zwierciadła wody lub podwyższenie jego i możliwości zalewów i odpowiedniego odszkodowania.

Przyjmujemy do wiadomości zapewnienie motywów do § 42. i 43., iż postanowienia § 89. ust. 3. zapobiegają, by gospodarstwo lasowe nie było narażone na uszczerbek, chociaż nie możemy ukryć obawy, że postanowienia te są mieczem obosiecznym, gdyż pozostawiają zbyt wiele jednostronnemu uznaniu władzy politycznej. Przyjąć musimy, że ułatwienia tu przyznane będą raczej wyjątkami z wyjątków. Dlatego wskazanemby było dokładniejsze określenie słów: „przemijające złożenie dłużyć i drzewa opałowego“.

§ 46. ustanawia możliwość wywłaszczenia wód będących prywatną własnością tak ze względów publicznych jak i prywatnych większej wartości i należałoby to postanowienie, rozszerzające obecne przepisy skreślić.

Tak samo należałoby skreślić ustępy a) i e) w § 50 z powodu zbyt daleko idącego prawa prywatnego.

§ 90. należałoby uzupełnić postanowieniem, iż w postępowaniu sumarycznym wezwania mogą być wystosowane także do wszystkich właścicieli przytykających gruntów, wykazanych jako tacy w księgach gruntowych.

W § 106. należałoby przyjąć postanowienie, iż mają być ustanowieni inspektorzy rzek.

W § 108. skreślić ustęp 2. 2 w konsekwencji powyższych przedstawień odnośnie do § 40 i 46.

W § 112. ustęp 4. należałoby dokładnie określić, o jakie koszty rozchodzi się w tym wypadku.